

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS LIHANTARKASTUKSESTA

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriön asetus lihantarkastuksesta korvaa lihantarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (38/EEO/2006).

Ehdotus sisältää Euroopan unionin lihantarkastuslainsäädäntöä täydentäviä kansallisia säännöksiä. Voimassa olevan asetuksen päällekkäisyydet Euroopan unionin lainsäädännön kanssa on poistettu. Lisäksi asetuksella annettaisiin EU-lainsäädännön edellyttämiä ja mahdollistamia kansallisia säännöksiä muun muassa tarkastushenkilökunnan läsnäolosta ja tehtävistä sekä teurastamon henkilökunnan avustamisesta lihantarkastuksessa.

Ehdotuksessa on otettu huomioon elintarvikelain muutokset (643/2010) ja (352/2011).

Lainsäädäntö

Lihantarkastuksesta säädetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämisestä koskevista erityissäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004 (*eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus*) sekä komission asetuksessa (EY) N:o 2074/2005 (*toimeenpanoasetus*). Myös komission asetuksessa (EY) N:o 504/2008 neuvoston direktiivien 90/426/ETY ja 90/427/ETY täytäntöönpanosta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (*hevoseläinten tunnistusasetus*) on hevoseläinten lihantarkastukseen liittyviä säännöksiä.

Kansallisesti lihantarkastusta koskevista vaatimuksista on säädetty lihantarkastuksesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (38/EEO/2006).

Asetuksen valmistelu

Ehdotusta on valmisteltu yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa. Ehdotus oli lausuntokierroksella sidosryhmillä kesällä 2011 ja sitä on useaan otteeseen esitelty sidosryhmille pidetyissä tilaisuuksissa vuoden 2011 aikana. Lausunnonantajien esittämät lausunnot asetuksen rakenteesta ja yksityiskohdista on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Asetusehdotus ilmoitettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY mukaisesti komissiolle ja toisille jäsenvaltioille kesäkuussa 2011 numerolla 2011/304/FIN. Komissio esitti useita kommentteja ja yksityiskohtaisen lausunnon. Komission huomautukset on otettu huomioon ehdotuksen valmistelussa ja lausuman perusteella muun muassa ehdollisesti hyväksytyn lihan käsitettä muutettiin. Komission huomautusten perusteella muutettu asetusluonnos on lähetetty tiedoksi muun muassa lihateollisuudelle. Komissio ilmoitti 19.12.2011 saapuneella ilmoituksellaan hyväksyvänsä Suomen vastauksen ja tehdyt muutokset.

Ehdotuksen vaikutukset

Asetus ei aiheuta suuria muutoksia viranomaisten taikka toimijoiden osalta nykytilanteeseen.

Päällekkäisyyksien poistaminen eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen kanssa selventää ehdotuksen asemaa unionilainsäädäntöä täydentävänä kansallisena säädöksenä. Tämä vähentää myös tulkinnan tarvetta kansallisen ja EU-lainsäädännön välillä. Evira on antanut tarkastuseläinlääkäreille lihan arvostelua koskevan ohjeen, jota tullaan ajanmukaistamaan ottaen huomioon asetukseen tehdyt muutokset.

Ehdollisen hyväksymisen poistuminen ja se, että tarkastuseläinlääkärit voisivat määrätä käsitteilyitä ainoastaan elintarviketurvallisuuteen liittyvistä syistä saattavat aiheuttaa toimijoille tarvetta mukauttaa laatujärjestelmiään. Toimijoiden vastuun lisääntyminen on linjassa Euroopan unionissa käynnissä olevan lihantarkastuksen uudistuksen kanssa.

Keskeinen sisältö

Ehdotus sisältää lihantarkastusta koskevia säännöksiä, jotka täydentävät eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen vaatimuksia. Asetusta sovelletaan lihantarkastukseen eläinten pitopaikoissa sekä elintarvikelain 6 §:n 22 ja 23 kohtien mukaisissa teurastamoissa, mukaan lukien pienteurastamot, sekä riistan käsittelylaitoksissa. Ehdotuksessa säädetään

- tarkastushenkilökunnan tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista,
- kotieläiminä pidettävien nauta- ja hevoseläinten, sikojen, lampaiden, vuohien, siipikarjan, tarhattujen jäniseläinten, tarhatun riistan, poron ja luonnonvaraisen riistan lihantarkastuksesta,
- lihantarkastuspäätöksistä,
- lihantarkastuskirjanpidosta,
- lihantarkastukseen liittyvästä valvonnasta.

Ehdotuksessa on otettu huomioon elintarvikelain muutos (643/2010) lihantarkastuksessa käytettävien laboratorioiden osalta sekä elintarvikelain muutos (352/2011) ja eräistä elintarviketarkastuksista vähäisistä toiminnoista annettu valtioneuvoston asetus (1258/2011) lihantarkastuspakon laajuuden osalta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala

Soveltamisala on pääsääntöisesti ennallaan. Pykälään on kuitenkin lisätty eläinten pitopaikoissa tehtävä eläinten elävänä tarkastus (*ante mortem* -tarkastus). Asetuksessa säädettäisiin lihantarkastuksen lisäksi myös siihen liittyvästä valvonnasta.

Ehdotukseen on lisätty kolmas momentti, joka selventää, että asetuksella täydennetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen ja toimeenpanoasetuksen vaatimuksia.

2 § Soveltamisalan rajoitukset

Soveltamisalan rajoitukset on erotettu omaksi pykäläkseen.

Omaan käyttöön tarkoitettua lihaa koskeva kohta 1 on ennallaan. Kohdassa 2 on voimassa olevan asetuksen viittaus elintarvikelain 13 §:n 2 momenttiin korvattu viittauksella eräistä elintarviketarkastuksista vähäisistä toiminnoista annettuun valtioneuvoston asetukseen (1258/2011) li-

hantarkastuspakon laajuuden osalta. Muutos on tarpeen elintarvikelain muutoksen (352/2011) vuoksi.

3 § Määritelmät

Pykälän 1 momentissa lueteltujen EU-asetusten ja kansallisen lainsäädännön määritelmiä sovellettaisiin myös tässä asetuksessa. Siten kyseisiin säädöksiin sisältyviä määritelmiä ei toisteta asetusehdotuksessa. Muun muassa *elintarvikeketjusta annettavat tiedot*, *hevoseläinten tunnistusasetus*, *riistan käsittelylaitos*, *pienteurastamo* ja *tarkastuseläinlääkäri* on määritelty laitosten elintarvikehygieniasta annetussa asetuksessa (/), joka tulee voimaan 1.1.2012.

Selvyyden vuoksi lihantarkastuksen määritelmää on avattu eikä pykälässä ainoastaan viitata eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetukseen kuten voimassa olevassa asetuksessa. Nimike tarkastusapulainen ehdotetaan muutettavaksi lihantarkastajaksi, mikä on yhdenmukainen lihantarkastuksen ammattitutkinnon nimikkeen kanssa. Tämän ammattitutkinnon suorittaneet täyttävät eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen pätevyysvaatimukset. Lihantarkastuksessa avustavien teurastamon henkilökuntaan kuuluvien tarkastusavustajien nimike ehdotetaan muutettavaksi lihantarkastusavustajaksi.

4 § Teurastamon henkilökunta

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen mukaan teurastamon henkilökunta voi avustaa lihantarkastuksessa siipikarjan ja tarhattujen jäniseläinten teurastamoissa. Asetuksessa edellytetään, että jäsenvaltion on tehtävä tätä koskeva periaatepäätös. Tämän vuoksi pykälässä on selvennetty, että Eviran tulee hyväksyä kyseiseen tarkoitukseen ne siipikarjan ja tarhattujen jäniseläinten teurastamot, joissa teurastamon henkilökunta voi avustaa lihantarkastuksessa. Siipikarjateurastamot, joilla henkilökunnan käyttö on jo hyväksytty, eivät tarvitsisi uutta hyväksyntää. Suomessa tällaisia ovat kaikki suuret siipikarjateurastamot.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksessa on määritetty lihantarkastushenkilökunnan pätevyysvaatimukset. Ne ovat samat sekä lihantarkastajille että lihantarkastusavustajille. Kyseisessä asetuksessa säädetään, että tarkastuseläinlääkärien on päivittäin valvottava lihantarkastusavustajien toimintaa sekä järjestettävä säännöllisiä suoritusarviointoja. Näillä toimilla halutaan varmistaa lihantarkastuksen oikeellisuus sekä elintarviketurvallisuus. Tähän perustuen pykälässä ehdotetaan, että vain sellainen teurastamon henkilökuntaan kuuluva henkilö voisi toimia lihantarkastusavustajana, joka läpäisee edellä mainitun asetuksen edellyttämän tarkastuseläinlääkäriin suoritusarvioinnin. Evira tulee laatimaan ohjeet suoritusarviointien yhtenäistämiseksi.

Pykälässä säädetään myös muun teurastamon henkilökunnan kuin tarkastusavustajien osallistumisesta viranomaisvalvonnan näytteenottoon ja laboratoriokokeiden tekoon.

5 § Tarkastuseläinlääkäriin läsnäolo

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen ja toimeenpanoasetuksen mukaan tarkastuseläinlääkäriin on tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta oltava läsnä *ante mortem* ja *post mortem* -tarkastusten ajan. Pykälässä selvennetään, että teurastamoiden ja riistan käsittelylaitosten osalta Evira ja poroteurastamoiden osalta aluehallintovirasto määräävät tarkastuseläinlääkäriin läsnäolosta *ante mortem* ja *post mortem* -tarkastuksissa edellä mainituissa asetuksissa määritellyin edellytyksin. Nämä poikkeukset koskevat *ante mortem* -tarkastuksen osalta tilanteita, jolloin virkaeläinlääkäri on tehnyt *ante mortem* -tarkastuksen eläinten pitopaikassa sekä *post mortem* -tarkastuksen osalta ajoittain toimivia teurastamoita (pienteurastamoita tai poroteurastamoita). Tällöin kuitenkin lihantarkastajan tulee olla läsnä *ante mortem* ja *post mortem* -

tarkastuksissa. Tällä hetkellä pienteurastamoissa tai poroteurastamoissa ei ole lihantarkastajia, joten *post mortem* -tarkastusta koskevaa poikkeusta tarkastuseläinlääkäriin läsnäolosta ei voida niissä käyttää.

6 § Itsestään kuolleet ja tuotannosta poistetut eläimet

Pykälään on siirretty voimassa olevan asetuksen 5 §:stä tuotannollisista syistä lihantarkastuksesta poissuljettavia eläimiä ja raadonavauksia koskevat vaatimukset. Tuotannolliset syyt ovat esimerkiksi siipikarjateurastamoihin tuodut alimittaiset linnut, joita ei ole mahdollista teurastaa kyseisen teurastamon laitteilla. Tarkastuseläinlääkäriin tulisi olla selvillä poistoja koskevista toimintaperiaatteista, jotta hän voi valvoa toimintaa. Toimijan tulisi pitää kirjaa poistoista.

7 § Lihantarkastus

Lihantarkastus on määritelty 3 §:ssä. Elintarvikelaissa säädetään lihantarkastuksen suorittavasta viranomaisesta. Pykälässä selvennetään, kuka voi tehdä *ante mortem* -tarkastuksen tilalla. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen mukaan hätäteurastavien eläinten lisäksi vain sika, siipikarja ja tarhattu riista voidaan tarkastaa tilalla. Tarkastuksen voi tehdä tilalla Eviran määräämän tarkastuseläinlääkäriin lisäksi kunnan virkaeläinlääkäri ja porojen osalta aluehallintoviraston määräämä eläinlääkäri. EU-lainsäädännössä mukaisia hyväksytyjä eläinlääkäreitä ei voida käyttää, koska *ante mortem* -tarkastukseen kuuluu myös eläintautien ja eläinsuojelun valvonta ja näitä tehtäviä voi eläintauti- ja eläinsuojelulain mukaan tehdä vain viranomainen.

Pykälän 3 momentissa selvennetään, mitkä ovat tarkastuseläinlääkäriin velvoitteet teurastamotoimijan toimenpiteiden todentamisen osalta. Momentissa mainittu eläinten tunnistaminen kattaa eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin.

Pykälän 4 momentissa säädetään *ante mortem* -tarkastuksen perusteella teurastukseen hyväksytyjen eläinten merkitsemisestä. Voimassa olevan asetuksen vaatimus koskee nauta- ja hevoseläimiä, sikoja, lampaita ja vuohia, mutta sitä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan kaikkia eläinlajeja. Teurastamon lisäksi vaatimus koskisi myös tilalla tehtävää tarkastusta. Käytännön syistä tarhatun riistan (esim. villisiat) yksilöllistä merkitsemistä ei kuitenkaan aina edellytetäisi, vaan kyse olisi lauman statuksen selvittämisestä. Pykälän 5 momentissa säädetään, että Evira voi myöntää luvan silmämääräisen lihantarkastuksen suorittamiseen teurastamossa eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen mukaisesti. Silmämääräistä tarkastusta ei tällä hetkellä käytetä Suomessa.

8 § Lihan arvostelu

Pykälässä säädetään lihan hyväksymisestä ihmisravinnoksi ja hylkäämisestä. Lisäksi tarkastuseläinlääkäri voi määrätä lihalle erityisiä käsittelyitä, jos se on elintarviketurvallisuuden vuoksi tarpeen. Tietyissä tapauksissa, esimerkiksi salmonellatiloilta tulevien eläinten osalta, käsittelyjen määrääminen olisi pakollista. Muista kuin elintarviketurvallisuuksista ei käsittelyjä enää voisi määrätä, vaan toimija vastaisi esimerkiksi laadultaan heikentyneen lihan käytöstä. Asiasta säädetään tarkemmin liitteen 1 luvussa 4.3.

Tarkastuseläinlääkäriin määräämistä käsittelyistä käytetään voimassa olevassa asetuksessa termiä "ehdollinen hyväksyminen". Euroopan komissio kuitenkin huomautti, että eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus ei tunne käsitettä eikä sitä tule käyttää. Koska komission mielestä elintarvikkeille määrätty käsittelyt ovat tietyissä tapauksissa mahdollisia, ei muutos kuitenkaan vaikuta elintarviketurvallisuuksista tehtäviin käsittelyihin.

9 § Lihantarkastukseen liittyvä ilmoitusvelvollisuus

Pykälässä on viittaus eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen säännöksiin sekä eläintaudeista ilmoittamisen osalta myös maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätökseen (1346/1995).

Elintarvikelain muutoksen (352/2011) myötä pienteurastamoiden valvonta siirtyi kunnilta Eviralle. Pienteurastamoissa saattaa lihantarkastuksesta vastata eri eläinlääkäri (esim. Eviran palkkaama kunnaneläinlääkäri) kuin harvemmin tehtävästä laitosvalvonnasta. Tämän vuoksi on tarpeen säätää, että silloin kun lihantarkastuksesta ja laitosvalvonnasta ei vastaa sama tarkastuseläinlääkäri, tulee lihantarkastuksesta vastaavan eläinlääkärin ilmoittaa elintarviketurvallisuutta vaarantavista epäkohdista laitosvalvonnasta vastaavalle eläinlääkärille. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei lihantarkastuksesta vastaavan eläinlääkärin tarvitsisi edelleen puuttua akuutteihin teurastushygieniaan ja lihantarkastuspisteen hygieniaan liittyviin epäkohtiin.

Pykälän kolmannessa momentissa säädetään puutteellisesti merkittyjen ja rekisteröityjen eläinten ilmoittamisesta aluehallintovirastolle. Säännös vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

10 § Laboratoriotutkimukset

Lihantarkastukseen kuuluvilla laboratoriotutkimuksilla tarkoitetaan bakteriologista tutkimusta, tutkimusta mikrobilääkeaineiden varalta, trikiinitutkimusta sekä mahdollisia muita tutkimuksia eläinlääkejäämien tai vieraiden aineiden varalta. Lihan aistinvarainen arvostelu keittokokeen avulla ja lihan pH:n määrittäminen kuuluvat 11 §:ssä tarkoitettuihin apututkimuksiin.

Tutkimusmenetelmien valinnassa tulee ottaa huomioon laboratoriotutkimuksiin liittyvistä vaatimuksista elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista annetun valtioneuvoston asetuksen (1174/2006) säännökset. Hyväksytyiksi menetelmiksi voitaisiin katsoa Eviran menetelmäkokoelmassa olevat menetelmät. Maa- ja metsätalousministeriön asetus "Mikrobilääkeaineiden osoittaminen lihantarkastuksessa mikrobiologisella menetelmällä (21/EEO/2001)" ja päätös "Bakteriologinen tutkimus lihantarkastuksessa (1/EEO/2000)" tultaneen myöhemmin korvaamaan Eviran menetelmäkokoelmassa olevilla menetelmillä.

Trikiinitutkimuksista säädetään virallisia lihan trikiinitarkastuksia koskevista erityissäännöistä annetussa komission asetuksessa EY (N:o) 2075/2005 sekä asetusehdotuksen liitteessä 2.

11 § Muut lihantarkastustutkimukset

Lihantarkastuslaboratorion käsite poistui elintarvikelain 37 §:stä lain muutoksen (643/2010) myötä, joten käsitettä ei enää ole tässä asetuksessa.

Pykälässä on selvennetty, että keittokoe ja pH mittaus eivät ole laboratoriotutkimuksia, vaan lihantarkastuksen apukokeita, jotka voidaan tehdä muussakin kuin hyväksytyssä laboratorioissa. Nämä tutkimukset ovat siis osa virallista valvontaa ja tarkastuseläinlääkäri määräisi, milloin (mistä ruhosta) tutkimukset tehtäisiin.

Keittokoe ja pH-mittausta koskevat yksityiskohtaiset säännökset on poistettu asetuksista. Evira on laatinut vastaavat menetelmät lihan aistinvaraiseksi arvioimiseksi ja pH:n mittaamiseksi ja se tulee ohjeistamaan tarkastuseläinlääkäreitä menetelmien valinnassa.

Haju- ja makuaistin olisi edelleen oltava testattu. Testaus voitaisiin suorittaa Eviran hyväksymässä viranomaistutkimuksia tekevässä laboratorioissa tai omavalvontalaboratorioissa, joilla on laatujärjestelmä. Evira voi antaa haju- ja makuaistin testaamista koskevia ohjeita.

12 § Lihantarkastuspäätös

Pykälässä selvennetään, että lihantarkastuspäätös tehdään lihantarkastuksen päätyttyä. Eläin voidaan hylätä myös elävänä tarkastuksessa. Tällöin lihantarkastus katsotaan päättyneeksi ja siten näiden eläinten osalta on tehtävä lihantarkastuspäätös hylkäyksen jälkeen.

Lihantarkastuspäätöksen tekee teurastamossa tarkastuseläinlääkäri, joka on poroteurastamoissa aluehallintoviraston määräämä eläinlääkäri ja muissa teurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa Eviran määräämä tarkastuseläinlääkäri.

Eläinten pitopaikassa *ante mortem* -tarkastuksen voi tehdä myös kunnan virkaeläinlääkäri teurastamoihin toimitettavien eläinten osalta. Kyseinen eläinlääkäri tekisi lihantarkastuspäätöksen silloin, kun hän hylkää eläimen *ante mortem* -tarkastuksen perusteella.

13 § Eläintautilain nojalla annettujen rajoitusten alaisen lihan merkintä

Tässä pykälään on siirretty voimassa olevan asetuksen 16 §:n säännös, joka koskee eläintautisäännösten mukaisesti kuumennetun lihan terveysmerkintää.

14 ja 15 §:t Tarkastuseläinlääkäriin kirjanpito

14 § sisältää voimassa olevan asetuksen 10 §:n asiasisällön.

15 § koskee tarkastuseläinlääkäriin kirjanpitoa koskien teurastamotoimijoiden toiminnan todentamista. Lihantarkastukseen liittyvien todentamistehtävien lisäksi pykälä sisältää laitosten valvontaan kuuluvan todentamisen.

16 § Alkutuotannon toimijalle annettava palaute

Alkutuotannon toimijalle annettavasta palautteesta säädetään tarkemmin liitteen 1 luvussa 6. Voimassa olevan asetuksen 20 §:ssä oleva vaatimus sähköiselle asiakirjamallille vaadittavasta keskusviranomaisen hyväksynnästä ehdotetaan poistettavaksi.

17 § Lihantarkastusyhteenvedo

Lihantarkastusyhteenvedosta säädetään voimassa olevan asetuksen 11 §:ssä. Pykälässä on otettu huomioon pienteurastamoiden ja riistan käsittelylaitosten valvonnan siirtyminen Eviralle 1.9.2011. Kuukausiyhdistelmän toimittamisaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi siten, että se olisi toimitettava seuraavan kuukauden kymmenen ensimmäisen arkipäivän aikana. Muutos on tarpeen vierasainevalvonnan laskutuksen vuoksi.

16§ Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2012.

Elintarvikelaissa on kunnan virkaeläinlääkäriin tarkastamaan kotimaan kulutukseen tarkoitettuun luonnonvaraisen riistan lihalle annettu siirtymäaika 31.8.2013 saakka. Siten asetusta sovelletaan kunnan virkaeläinlääkäriin hyväksymissään paikoissa suorittamaan lihantarkastukseen kyseiseen päivämäärään asti.

LIITE 1 Lihantarkastus

Liitteen alussa selvennetään, että siinä olevat vaatimukset täydentävät EU-lainsäädäntöä. Lisäksi luvuissa on selvyyden vuoksi viitattu asianmukaisesti EU-asetusten kohtiin sekä laitosasetukseen.

Luku 1. Elintarvikeketjua koskevat tiedot

Luvussa ehdotetaan helpotusta pienteurastamoiden osalta. Silloin kun eläinten pitopaikka on pienteurastamon yhteydessä, ei tuottajan tarvitsisi toimittaa elintarvikeketjua koskevia tietoja erillisellä lomakkeella pienteurastamoon, vaan riittäisi, että kyseiset tiedot olisivat pitopaikassa *ante mortem* -tarkastuksen suorittavan eläinlääkärin tarkastettavissa. Kyseisen tarkastuseläinlääkärin tulisi kirjata *ante mortem* -tarkastuksen tulokset, mukaan lukien elintarvikeketjua koskevien tietojen todentaminen, pienteurastamossa pidettävään lihantarkastuskirjanpitoon, jossa ne olisivat *post mortem* -tarkastuksen suorittavan eläinlääkärin tarkastettavissa.

Luku 2. *Ante mortem* -tarkastus

Ante mortem -tarkastusta koskevassa luvussa ei enää toistettaisi eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen ja hevoseläinten tunnistusasetuksen säännöksiä koskien *ante mortem* -tarkastuksen suorittamista tai eläinten hylkäämistä elävänä.

Kohdassa 1 on selvennetty lihantarkastajan mahdollisuuksia avustaa tarkastuseläinlääkäreitä *ante mortem* -tarkastuksen suorittamisessa. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus mahdollistaa lihantarkastajan avustamisen *ante mortem* -tarkastukseen liittyvissä käytännön tehtävissä. Kohdan esimerkit perustuvat Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätöimiston tarkastusten aikana saatuihin kannanottoihin. Tarkastuseläinlääkärin olisi kuitenkin aina suoritettava lopullinen tarkastus.

Kohta 2 sisältää maininnan lihantarkastajan tehtävistä niissä tapauksissa kun eläimet on tarkastettu elävänä jo pitopaikassa eikä tarkastuseläinlääkärin tarvitse olla läsnä teurastamossa (5 §). Tämä perustuu eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen liitteen I jakson III luvun II kohdan 2 alakohtaan a(ii). Lihantarkastaja voi tehdä lopullisen *ante mortem* -tarkastuksen vain niiden eläinten osalta, joiden elintarvikeketjua koskevat tiedot ovat kunnossa ja joiden terveydentilassa tai hyvinvoinnissa ei ole puutteita. Muissa tapauksissa tarkastuseläinlääkärin on suoritettava elävänä tarkastus.

Luvussa 2.1. on säilytetty vaatimus tiettyjen eläinlajien tarkastamisesta eläinten liikkussa. Liikkeessä tarkastaminen helpottaa eläinten terveydentilan arviointia. Tarkastus voidaan suorittaa esimerkiksi eläinten teurasautosta purkamisen yhteydessä.

Lukuun 2.2. on siirretty lihan hylkäämistä koskevasta luvusta sellaisten eläinten hylkääminen, jotka on teurastettu estrogeenisesti, androgeenisesti tai gestageenisesti vaikuttavaa ainetta tai beta-agonisteja sisältävän lääkkeen varoajan aikana. Asia sopii paremmin *ante mortem* -tarkastuksen yhteyteen, koska kyseiset eläimet olisi hylättävä jo elävänä. Eläimet on hylättävä, koska tällaisten eläinten teurastus on eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997) mukaan kielletty.

Luku 3. *Post mortem* -tarkastus

Luvussa 3 ei enää toistettaisi eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen säännöksiä. Lihantarkastuksen yhteydessä olevien tutkimusten osalta asetuksessa ei ole muutoksia voimassa olevaan asetukseen verrattuna. Laboratoriotutkimuksia tulisi tehdä vain silloin, kun se on tarpeen lihan ihmisravinnoksi kelpoisuuden määrittämiseksi. Siten tutkimuksia ei tulisi suorittaa.

taa laatuun liittyvien asioiden kuten lihan lievän vieraan hajun toteamiseksi (huom. voimakas vieras haju on hylkäyssyy).

Luku 4. Hyväksytyn lihan käsittely ja merkintä

Yksityiskohtaisia säännöksiä on vähennetty merkintävälineitä ja hyväksytyn lihan merkintää koskevista luvuista 4.1 ja 4.2.. Evira voi tarvittaessa ohjeistaa esimerkiksi terveystarkkailusäilytyksestä.

Lukuun 4.3. on siirretty voimassa olevan asetuksen ehdollista hyväksymistä koskevat asiat muutamien poikkeuksin. Käsitettä "ehdollinen hyväksyminen" ei kuitenkaan enää ole asetusdotuksessa. Sen sijaan luvuissa 4.3.1. ja 4.3.2. todetaan, että tarkastuseläinlääkärin tulee määrätä liha kuumennettavaksi muun muassa salmonellan ja EHEC-bakteerin takia. Salmonellan osalta vaatimuksia ehdotetaan tiukennettavaksi. Kuumennettavaksi määrättäisiin sellaisten eläinten liha, jotka ovat peräisin salmonellan takia annettujen rajoittavien määräysten alaisista pitopaikoista. Voimassa olevassa asetuksessa tätä ei edellytetä, jos tällaiselta tilalta peräisin olevan naudan tai sian ulostenäytteessä ei ole todettu salmonellaa.

Lisäksi ehdotetaan, että kuumennettavaksi määrätyn lihan osalta riittää, että kyseistä lihaa sisältävät lihavalmisteet kuumennetaan. Perusteena on se, että myös ulkomaista lihaa, jota salmonellaisälvakuudet eivät koske ja jonka salmonellastatus on tuntematon, voidaan käyttää suoraan lihavalmisteisiin.

Nykyisestä poiketen lihaa ei voitaisi hyväksyä pakastuskäsittelyn jälkeen silloin, kun sikaerässä todetaan trikiiniä, mutta yksittäistä sikaa ei voida identifioida. Tiukennus johtuu unionilainsäädännöstä, joka ei mahdollista trikiinipositivisen erän hyväksymistä ihmisravinnoksi edes käsitelyjen jälkeen.

Luvun 4.3.3. mukaisesti tarkastuseläinlääkäri voi elintarviketurvallisuuden takaamiseksi määrätä lihan tai sitä sisältävät tuotteet kuumennettavaksi tai pakastettavaksi. Pakastusvaatimus koski muita loisia kuin trikiiniä (esim. kystikerkoosi). Pakastuslämpötilat ja -ajat on valittava siten, että se riittää tappamaan kyseisen loisen.

Koska käsittelymääräystä ei voisi antaa muista kuin elintarviketurvallisuussyistä, on mahdollisuus lihan määräämiseen teollisuuteen poistettu tarpeettomana. Jos lihassa on laatua alentavia tekijöitä, jotka eivät vaikuta elintarviketurvallisuuteen, on toimijan vastuulla ohjata liha asianmukaiseen käsittelyyn kuten esimerkiksi lihavalmisteiden valmistukseen.

Luvussa 4.4. on säädetty kansalliseen kulutukseen tarkoitettun lihan merkinnästä. Lukua on muutettu vastaamaan elintarvikelainsäädännön muutoksia.

Luku 5. Lihan hylkääminen

Lukuun ei ole otettu sellaisia lihan arvostelua koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetukseen. Luvussa ehdotetaan säilytettäväksi varoajan puitteissa teurastettuja eläimiä koskevat säännökset sekä kansalliset muun muassa elinten hylkäämisiä koskevat säännökset. Lihan arvostelusta on olemassa tarkastuseläinlääkäreille kohdistettu Eviran ohje (16002/1), jonka Evira tulee uudistamaan.

Lukuun on sisällytetty uusi kohta 1 c, jonka mukaan *post mortem* -tarkastuksen jälkeen tulee hylätä ruho ja elimet, jos todetaan seikka, jonka mukaan eläin olisi tullut hylätä jo *ante mortem* -tarkastuksessa. Tällainen tulee kyseeseen muun muassa silloin, jos vasta punnituksessa todetaan puutteita eläinten rekisteröinnissä tai että rekisterikyselyä ei ole tehty.

Voimassa olevan asetuksen mikrobilääkejäämiä koskevat kohdat on poistettu, koska mikrobilääkeaineiden osoittamisesta lihantarkastuksessa mikrobiologisella menetelmällä annettussa

maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (21/EEO/2001) kuvattu menetelmä tulee korvautumaan Eviran suosittelmien menetelmien luetteloon lisättävällä uudella menetelmällä.

Luku 6. Alkuperätilalle annettava palaute

Luvussa ei ole uusia vaatimuksia verrattuna voimassa olevan asetuksen 20 §:ään, mutta siitä on poistettu vaatimus asiakirjan mallia ja toimitustapaa koskevasta keskusviranomaisen hyväksymisestä.

LIITE 2 Trikiinitutkimus

Liitteessä säädetään trikiinitutkimusmenetelmistä, trikiinitutkimuksia suorittavien henkilöiden pätevyysvaatimuksista, trikiininäytteiden ottamisesta, tutkimustulosten varmistamisesta ja ilmoittamisesta.

Liitteestä on poistettu menetelmää koskevia yksityiskohtia, jotka soveltuvat paremmin Eviran menetelmäohjeisiin. Trikiinitutkimuksia suorittavien henkilöiden harjoittelua koskevia vaatimuksia on muutettu siten, että harjoittelu voi tapahtua muussakin laboratoriossa kuin teurastamon yhteydessä olevassa laboratoriossa. Uutena asiana luvussa 1.2. on selvennetty, että trikiinitutkija ei voi käyttää muita menetelmiä kuin niitä, mihin hän on saanut koulutuksen.

Tarkastuseläinlääkärillä olisi oikeus koulutuksensa perusteella suorittaa trikiinitutkimuksia.